

notitie

FORUM STANDAARDISATIE Concept COLLEGE NOTITIE

Agendapunt:	08		
Bijlagen:	NORA		
Aan:	College Standaardisatie		
Van:	Forum Standaardisatie		
Datum:	november 2010	Versie	
Betreft:	Goedkeuring NORA 3.0 katern Principes voor samenwerking en dienstverlening		

Waarom is instemming belangrijk?

Voor de effectieve en efficiënte uitvoering van publieke taken is intensieve samenwerking nodig tussen overheidsorganisaties. Dit speelt o.a. bij het inrichten van informatieloketten voor burgers en bedrijven, digitale transacties en bij toezicht en handhaving. De NORA, de Nederlandse Overheids Referentie Architectuur, bevat de basisafspraken om samenwerking en hergebruik en geautomatiseerde uitwisseling van gegevens mogelijk te maken.

In 2009 heeft het College ingestemd met *NORA 3.0 katern Strategie*, waarna het is vastgesteld door de staatsecretaris van BZK. Momenteel ligt het *katern Principes voor samenwerking en dienstverlening* voor. Dit katern bevat een nadere uitwerking op tactisch/operationeel niveau van de 10 basisprincipes uit het eerder vastgestelde katern Strategie.

Kunt u met een gerust hart Ja zeggen?

Het voorliggende advies is het resultaat van een uitgebreid expertonderzoek, een openbare review en bespreking in het Forum Standaardisatie. NORA's rol als referentiearchitectuur kan alleen goed ingevuld worden als de randvoorwaarden beheer, doorontwikkeling en goede ontsluiting geregeld zijn. Het zicht op deze aspecten ontbreekt momenteel en is daarom onderwerp van aanbeveling aan BZK.

Wat is de impact van vaststelling van dit NORA katern Strategie?

De consequenties voorkomend uit vaststelling van dit katern zijn niet nieuw of afwijkend ten opzichte van NORA 2.0 of het katern Strategie. Wel kan de publicatie een volgende impuls vormen voor implementatie. Een aanpak voor doorontwikkeling, alsmede gegarandeerd beheer en goede ontsluiting, vooral ook digitaal, vragen commitment en middelen van de verantwoordelijke bewindspersonen (BZK in afstemming met EZ).

1. Doel

U wordt gevraagd in te stemmen met de inhoud van het NORA katern Principes voor samenwerking en dienstverlening. Dit katern bevat afgeleide principes die invulling geven aan de 10 basisprincipes uit het katern Strategie. Het katern strategie is in mei 2009 door het College goedgekeurd.

Advies

1. In te stemmen met de inhoud van het NORA katern Principes voor samenwerking en dienstverlening;
2. Af te spreken dat de leden van het College in hun eigen organisaties NORA 3.0:
  - zullen toepassen bij het ontwikkelen en toepassen van een domein en/of enterprisearchitectuur;
  - onderdeel uit zullen laten maken van de startarchitectuur van grote ICT-projecten van de overheid;
  - als eis mee zullen nemen in aanbestedingsdocumenten bij (ver)nieuwbouw van ICT-systemen;
  - als uitgangspunt zullen hanteren bij het maken van afspraken over samenwerking in ketens en netwerken van overheidsorganisatie;
3. In te stemmen met het advies aan BZK om beheer, doorontwikkeling en ontsluiting op korte termijn inzichtelijk te regelen en te garanderen.
4. In te stemmen met het opstellen van een aanbiedingsbrief aan de staatssecretarissen van BZK (o.a. verantwoordelijk voor NORA en eOverheid) en EZ (o.a. verantwoordelijk voor open standaarden beleid en coördinatie van ICT-beleid van de overheid), waarin de instemming van het Forum en het College Standaardisatie en de aandachtspunten worden opgenomen. (*volgt* bijlage CS08-11-XXA)

2. Toelichting

2.1 Aanleiding

ICTU-RENOIR heeft van BZK de opdracht gekregen met het katern Strategie als uitgangspunt, NORA 2.0 uit 2007 te reviseren tot *NORA 3.0, katern Principes voor samenwerking en dienstverlening*. Het katern bevat afgeleide principes die invulling geven aan de 10 basisprincipes uit het katern Strategie. NORA 3.0 is gericht op praktische toepasbaarheid en toegankelijkheid voor een bredere doelgroep van projectleiders, architecten en bestuurders. Dit katern biedt hen meer gedetailleerde aanwijzingen en handvatten om interoperabiliteit en dienstverlening te verbeteren.

2.2 Welk probleem wordt opgelost en waarom

Een referentiearchitectuur leidt tot samenhang en standaardisatie, mits actualiteit, continuïteit en beheer zijn geborgd. Dit nieuwe katern is in lijn gebracht met het Strategiekatern. De omvang van NORA (vorige versie 2.0) is ingeperkt en de inhoud is afgestemd op die van andere architectuurinitiatieven binnen de overheid (zoals referentiearchitecturen voor gemeenten, provincies, Rijk) en het NUP.

2.3 Zijn er alternatieven voor de voorgestelde keuze

Het alternatief is volstaan met de huidige NORA 2.0 en een los katern Strategie. NORA 2.0 is echter te omvangrijk, daarmee ontoegankelijk en niet gemakkelijk in het gebruik. Zij is bovendien na vaststelling niet up-to-date gehouden.

2.4 Samenstelling NORA

NORA bestaat uit de volgende onderdelen:

Twee hoofdkaternen:

- **Katern Strategie**
- **Katern Dienstverlening door samenwerking in principes beschreven**
(ligt voor ter instemming door College)

Dossiers met achtergrondinformatie, thematisch geclusterd:

- Informatiebeveiliging (gereed)
- Beleidskaders (gereed voor 15/11/2010)
- Geo-informatie (gereed voor 31/12/2010)
- Dienstgerichte architectuur (gereed voor 15/11/2010)
- Factsheet over domeinarchitecturen (gereed voor 15/11/2010)

Instrumenten:

NORA heeft vier instrumenten: het 9-vlakmodel, NORA-spel, NORA-toets en NORA-beeldtaal. Upgrading naar NORA 3.0 wordt uiterlijk 31 december 2010 afgerond.

2.5 Aandachtspunten

Een overheidsreferentiearchitectuur moet, naast aan de inhoudelijke criteria, ook aan andere voorwaarden voldoen. Ingeregeld beheer is één van die voorwaarden.

Beheer omvat aspecten als kwaliteitsbeleid, onderhoud en verbeteringen, documentatie, implementatie-ondersteuning en communicatie. Maar ook community-vorming, besturing en financiering maken hier onderdeel van uit¹.

Doorontwikkeling van NORA is noodzakelijk. De e-Overheid kan niet gebouwd worden op verouderde uitgangspunten. Opéénvolgende nationale en internationale ontwikkelingen en afspraken moeten een doorvertaling krijgen in NORA. In het kader van Europese interoperabiliteit zullen bijvoorbeeld grensoverschrijdende diensten aan het principe van meertaligheid moeten gaan voldoen. De aandacht voor Europese interoperabiliteit is momenteel (zeer) beperkt. Uitgangspunten en (stappen)plan voor doorontwikkeling moeten voor overheden inzichtelijk zijn, zodat zij implementatie en toepassing op hun beurt kunnen plannen.

Goede digitale **ontsluiting**, gericht op vindbaarheid, overzicht en gebruiksvriendelijke doorverwijzing, zijn van groot belang om daadwerkelijke toepassing van NORA te bevorderen.

2.6 Schets van het krachtenveld

De ontwikkeling van NORA gebeurt onder verantwoordelijkheid van BZK, binnen het ICTU-programma Renoir. NORA 3.0 is tot stand gekomen met inbreng vanuit verschillende overheden, daarop toegezien door een redactieraad van experts uit verschillende organisaties. De afgelopen zomer heeft een openbare review op het nieuwe katern plaatsgevonden. Respondenten uit vijftien verschillende organisaties hebben aan de review bijgedragen. Zij beoordeelden de kwaliteit van het katern gemiddeld als ruim voldoende, maar hadden ook ruim 650 suggesties over bruikbaarheid en inhoud. De reacties zijn gewogen en verwerkt.

---

¹ Zie voor compleet overzicht: Beheer en Ontwikkelmodel voor Open Standaarden (BOMOS) / uitgave van NOiV, [2009]

2.7 Mogelijke consequenties van beslissingen

Het voorliggende katern is een doorontwikkeling van NORA 2.0. Het is in lijn is met het in 2009 vastgestelde katern Strategie. De consequenties voortkomend uit vaststelling van dit katern zijn daarmee niet nieuw of afwijkend.

Wel kan de publicatie, voor organisaties die NORA nog niet of slechts beperkt hebben ingevoerd, een volgende impuls vormen om hier wel werk van te maken. Ten aanzien van het beheer, doorontwikkeling en ontsluiting (vindbaarheid) ontbreekt het zicht op voornemens en garanties. De huidige opdracht voor ICTU-Renoir loopt tot 31/12/2010. Renoir heeft een voorstel gemaakt voor vervolg, maar daar nog geen opdracht voor gekregen. Indien niet in de randvoorwaarden wordt voorzien kan NORA 3.0 de rol van maatgevende referentiearchitectuur niet invullen en wordt zij een dode letter. De beoogde samenhang- en standaardisatiedoelen zullen dan niet worden gehaald.

2.8 Communicatie

In overleg met de verantwoordelijke bewindspersonen zal bekendheid worden gegeven aan de vaststelling van het *NORA 3.0 Principes voor samenwerking en dienstverlening*.